

Издази Суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Г.
Црногорца» на Цетиње,
може се и картом упу-
теном на пошту у Котор
Дописи шаљу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

Како су од скоро нове
поште отворене по унутрашњости
Црне Горе, те је тијем згодна прили-
ка дата свијема нашијем сународни-
цима и изван Цетиња да могу држати
и редовно примати новине, то поз-
вамо овијем свакога из Црне Горе,
који би хтио држати „Глас Црногорца“
од 1. Октобра па до нове године, а наро-
чито браћу нашу с Ријеке, Вирпазара,
Даниловграда, Подгорице, Бара и
Никшића, да се пожуре с пошљањем
претплата, која за ова пошљедња три
мјесеца од ове године износи 1 фор.
50 новчића.

Претплата у готову новцу и
у плаћеном писму нека се у-
пути на потписану управу.

Цетиње, 21. Септембра 1879.

Управа „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Позив на претплату

НА

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Крајем овога мјесеца истиче
претплата многијем нашијем претплат-
ницима који су се претплатили до
1. Октобра ове године.

С тога позивамо учтиво њих и
сваког другог, који би хтио наш лист
држати почетком мјесеца Октобра, да
се за рана пожуре с пошљањем прет-
плата, да им не би који број листа
изостао.

Цијена је „Гласу Црногорца“ за
ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ
(и за БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ):
На годину 6 фор. а. вр.
На по године 3 „ „
На три мјесеца 1 „ 50 н.

За све друге земље у Јевропи
и Америци:

На годину 20 франака.
На по године 10 „
На три мјесеца 5 „

Претплатници из Аустро-Угарске
нека шаљу своју претплату пошта-
нском унутњицом на г. Петра
Рамадановића у Котор. А прет-
платници с других страна (и из
Босне и Херцеговине) нека шаљу своју
претплату у плаћеном писму
на „Управу „Гласа Црногорца“ на
Цетиње“.

Цетиње, 14. Септембра 1879.

У П Р А В А

ГЛАС ЦРНОГОРЦА.

ЦЕТИЊЕ, 28. Септембра.

Све се већма осјећа јака лабавост,
која је наступила иза берлинскога кон-
греса у свијем односима јевропских
држава. Ова лабавост осјећна се у
толико више, што данас нема, као у
доба Наполеоново, ниједне јевропске
силе, која би својом снагом све инте-
ресе јевропске привлачила у своје сре-
диште и ту их — volens nolens (хо-
ћеш не ћеш) стишавала. Француска
иза потонега пораза свога, колико се
придигла, ипак још је далеко испод
оне висине, на којој је, макар и има-
ла, стојала под Наполеоном III,
која је као оно Нептун са тропишца
судио цијелом свијету.

Што је старац Горчаков у по-
знатом разговору свом са францеским
дописником најавио жељу своју да
Француска ојача, то има свој дубоки
смиао, јер доста у Јевропи се јако
осјећа да јој оскудјева једна јачина,
а то је — јачина Францеске.

Да је Француска дочекала у свој
снази својој годину 1876, да није по-

ражена стојала пред револуционарним
ратом најновијега доба, који је имао
преобразити из темеља цио исток
јевропски, — ко зна како би тај
исток данас изгледао, ко зна би ли и
било берлинскога конгреса и би ли
се на њему засијало сјеме, из кога
ће обилато нићи нови ратови — мож-
да не за ослобођење него за ново
подјармљење народа.

Но на што сада пророчити и
рачун водити с факторима којих нема?

Јеврона хоће да живи и без ја-
ке Францеске, и она се удешава и
уређује како најбоље зна. Први др-
жавници њени иду један другом у
походе, договарају се и преговарају,
склапају уговоре и савезе, мјере се
и оцјењују, у кратко: спремају се за
дјела која ће народи скупо плаћати.

Ушљед тих мијена наводи се
јавно мишљење у великој забуни, јер
не зна на чему је. Неизвјесност крај-
на у плановима и циљевима види се
на свему. Из онога што се види и
не види изводе се закључења најраз-
новренија, често једна другима по-
пријеко супротна. Из састанка Бис-
маркова и Андрашијева најприје у
Гастајну а за тијем у Бечу изводило
се тобоже с математичком сигурнош-
ћу да је ту углављен савез за одбрану
и нападај између Аустрије и Њемачке
и да је тај савез у првој линији на-
перен против Русије, а за тијем и
против Францеске. Свака је живи са
страхом изгледао када ће се огла-
сити рат Русији, и безазлени Бечани
на „лијеном модром Дунаву“ већ су
у машти својој изображавали себи
Русију поражену и претјерану с ону
страну Урала. Можда би они тако у
фантазији својој и даље тјерали, да
не дође на један пут глас, као из
ведр неба гром, да ће се наскоро
Бисмарк и с Горчаковом састати.

Како то? Је ли могуће да се са-
стану на разговор два човјека, који
један другом о глави раде? Може ли
Бисмарк, који је у Бечу скројио план
како ће се Русија сатрти, у Берлину
друго што сновати са Горчаковом?
Да не ће он можда у Берлину уде-
шавати с Горчаковом како ће се
Аустрија сатрти? Какав је ђаво, мо-
же се човјек свачему од њега надати!

Од прилике таке мисли морале
су сунути у души свјема онима, који
су иза састанка Бисмарка и Андра-
шија у Бечу вјеровали у тврдо, да
већ нема друго него рат заједнички
против Русије и панславизма.

Па сад, да би уљуљукали своју
узнемрену савјест и да би се одр-
жали у опсјенљивом царству својих
машта, трубе у свијет са задовољ-
ством, као да им се камен с груди
свадио, да се ипак не ће састати
Горчаков с Бисмарком, дакле и да
ће остати у снази оно што су међу
собом у Бечу углавили Бисмарк и
Андрашија.

Састао се не састао Бисмарк с
Горчаковом, то у самој ствари не ће
мијењати есенцију политике руске,
која од некако има јасно обилежје не-
границе и чврсто уочене циљеве своје,
и која без велике хуке и буке, без
узбује цијелога свијета, тихо и лага-
но попуздано и неотклонимо напри-
јед корача к постављеним циљевима.
Колико је пута већ дјетињаста жу-
дијска журналистика јевропска пјевала
Русији самртну пјесму, колико пута
се већ сањало о колосу са земљаним
погама који тек што се није стропо-
штао, па је ипак Русија, слушајући
с презрењем ту маниту дреку не-
сташне дјечурлије и предајећи преко

ње као поносити лав мимо кељчад
више несносну него опасну, ишла без
запреке, сигурно и поуздано, онамо,
куд су је водили историјски старо-
давни циљеви њени.

И данас се у истој журналистичкој
много прича, међу осталим, и о томе,
како је Русија усамљена у Јевропи,
како се залуду осврће на све стране
за савезником, како су је Бисмарк и
Андрашија сатјерали у тјеснац и т. д.

Празан и несмислен говор! Ако
је Русији стало до савезника, паћи ће

их на сваки прст по једног, јер са
јаким сваком радо у савез ступа. Но
Русија нема данас те нужде, и може
јој се данас живјети у Јевропи баш са-
мој, без икаквог савезника. Њезина у-
самљеност има за њу у толико вишу
вриједност, што је ослобођава од сви-
јех обнеча и обзира и даје јој потпуно
независност. Усамљена Русија много је
опаснија сваком својем непријатељу,
него Русија везана с другијем каквим
год савезником. Ако се давље треба
бојати Русије, онда се највише треба
бојати Русије усамљене.

То не би требало да се с ума
сметне у оном дијелу Јевропе, који се
радо шале игра с Русијом.

ОТВАРАЊЕ

срп. народно-црквеног сабора у
Карловцима.

У НОВОМЕ САДУ, 16. Септембра.

Као што је уречено и заказано, данас
је отворен у Карловцима српски-народ-
но-црквени сабор. У распису избора
Његова Светост г. патријарха Прокопије
наредно је, да изабрани заступници имају
два дана прије отварања доћи у Карловце.
Тако су још онома дне почели народни
заступници у Карловце припјевати, и
припјевши, пријављивати се у саборској
писарници. До данас је већина заступника
на окупу, осим неколико њих из Баната,
Горње Крајине и пакрачке дијецезе, тако
да се с некуњеним бројем могу правова-
љани закључци доносити, те ће сабор
ушљед те повољне прилике моћи одмах
приступити редовној раду. Од епископата
овдје су, осим Њег. Светости патријарха,
ова г. г. епископи: будимски Арсеније
Стојковић, тамнавски Ђорђе Војновић
и бачки Герман Анђелић.

Данас прије по дне, прије службе
божје некупе се присијели заступници у
саборској дворани, да се међусобно при-
кажу и упознају. Ту се објави, да ће
послије литургије бити призив св. духа
за посвјешан рад саборски, те заступници
се заједно позову, да присуствују том
молебствију. Кад је божји закон савршен,
искупе се заступници по ново у саборску
дворану, гдје изабери депутацију, која ће
Њ. Светост патријарха позвати у средину
сабора. У пратњи саборске депутације и
епископа дошавши у саборницу и заузев-
ши предједничко мјесто, Његова Светост
патријарх отвори сабор овом бесједом:

»Преосвештена господо епископи!

Чаена и поштована господо саборски
заступници!

Његово царско и апостолско краљев-
ско Величанство благоизвољело је најпо-
визнију изјаву моју, да сам наумно, да
ерски православни народни и црквени
сабор на данашњи дан сазовем, са најви-
шим ријешењем својим од 1. Јула о. г.
најмилиствивије на знање узети. Ушљед
овога највишег одобрења Њ. Величанства
ја сам сабор на данашњи дан сазвао, и
ви, преосвештена господо епископи и частна
и поштована господи заступници, који сте
једни по своје достојанству, а други по
повјерењу ерског православног народа
чланови овог сабора, сакупите се данас
из близу и из далека овдје, у сједишту
нашем, заданути — као што сам увје-
рен — љубављу према својој праједовској
вјери и прици и своме народу, и пуни
добре воље, да неуморним и, посвјешним
радом по силама својима унаприједите
благодатање цркве и школе и оних извора,
помоћу којих се материјалне потребе и
цркве и просвјетних завода подмирују, те
да тога ради створите спасоносне уредбе
за све наше црквене и просвјетне одно-

шаје, а тиме доведете ове у ред, без ко-
јега правога напретка не може бити.

Тој вашој племенитој тежњи и на-
мјери, и тој љубави и одушевљењу на
сушет долазећи, поздрављам вас, много-
поштована господо чланови сабора, са
искреном добродошлицом. Добро ми дошли!
Из дубине душе моје радујем се, да сада
послије четири године дана, опет видим
око себе сакупљене представатеље и за-
ступнике цркве и благочестивага народа
мога, сакупљене у једној и истој намјери,
да приготове пут бољој и лепшој будућ-
ности цркве и народа.

Господо чланови сабора!

Велик, тежак и озбиљан рад пред-
стоји нам. Саборским устројством положен
је само темељ и обилежене су само гра-
нице нашем автономном раду на пољу
црквеном и просвјетном, али целокупну
зграду наше самоуправе на том пољу тек
нам сад ваља подићи. Саборски одбор,
кога је поставио сабор од године 1875.
спремно је већ по готову цио материјал
за ту зграду, и изнијеће пред вас све,
што је приготовио за даљу автономну
радњу нашу.

Да отпочнемо дакле посао наш, да
га наставимо и довршимо у братској љу-
бави и слози, с топлим срцем, а хладним
расуђењем! Избјегавајмо у расправљама
нашим сваки раздор, који руши а не зида!
Поштујмо узајамно миљење један другога
и настојмо, да се ствари са свакога гле-
дишта посматре и претресу, и да се она-
ко уреде, како то благо наше цркве и
народа, правда и правичност захтјевају,
како то Његово царско и апостол. кра-
љевско Величанство у отачком свом ста-
рању за благо свагда вјерног ерског
православног народа очекује, и државни
интереси изискују.

Та ми смо сви синови једног на-
рода и једне цркве; та нас све у пред-
стојећем поведу руководи једна тежња и
намјера, а то је жеља, да нашим народу
створимо услове за бољи и лепши цркве-
ни и просвјетни живот, отворимо и про-
ширимо стазе религиозног, моралног и
интелектуалног напретка његовог.

Циљ је једна, само ваља да најбо-
ља средства пронађемо, која тој циљели
воде. А кад је циљ једна, то за што да
се због тога, што један једно, а други
друго средство препоручује, мразимо и
ненавидимо?

То, господо, не ћемо чинити, знајући,
да је благослов божији само ондје, гдје
братака љубав и слога руководе рад.

Желећи, да нам рад тај у изложеном
духу и расположењу тече, и молећи Пре-
вишњег, да нам писмошће свој отачаски
благослов на предстојеће дјело наше,
проглашујем овим сабор отвореним.

Бесједа је та пажљиво саслушана и
мјестимиче одобравањем припраћена.

У једно Њ. Светост предложи г. г.
Тодора Стефановића Вилосеког и Емили-
јана Радића, као најмање чланове сабора,
да привремено до конституисања сабора
биљеже саборски рад, што се да боље
без приговора усвоји.

Њег. Светост по том предложи, да
се изабере депутација, која ће отићи
по кр. комисара и довести га у средину
сабора.

У пратњи саборске депутације и
свога тајника дође у саборницу кр. коми-
сар г. Ђуро Станић, и на мађарском
језику прочита царско ручно писмо, којим
се он поставља за кр. комисара на ер-
ском народно-црквеном сабору за идучу
трогодишњу периоду. За тим изговори
ерским језиком кратку бесједу. Захва-
ливши се Њег. цар и кр. Величанству,
које га је удостојило повјерења и високе
части кр. комисара на ерском народно-
црквеном сабору, замоли високи сабор, да
га у његовој тежкој задаћи потпомогне.
Уздајући се у посвједочену вјерност ер-
ског народа, пада се г. комисар од родо-
љубља народних заступника, да ће га
потпомоћи у раду, што се клови и уре-
ђењу, разитку и напретку ерске право-
славне цркве и школе, те да ако узмогне
испунити своју задаћу према датим му
инструкцијама, којих ће се он тачно и
строго придржавати. Заврши с усликом
на Њ. Величанство цара и краља, ерски
народ и сабор му.

Говор госп. комисара саслушан је
пажљиво.

Оставши сами заступници у сабор-
ници, покрене се питање, е да ли да се
одмах бира верификациони одбор
али можда одложити за идучу сједницу.
На предлог д-ра Јована Суботића би за-

кључено, да се избор тог одбора остави за сутрашњу сједницу, пошто се чланови сабора још није доволно упознали једно с другим, што се на сваки начин пише за избор тако важног повјерљивости, као што је овјеровни одбор. Он дакле предложи, да се послје подне држи конференција саборских заступника и да се ту посавјетују о саставу и избору овјеровног одбора. Предлог д-ра Ј. Суботића буде примљен.

Послије по дне била је конференција, и ту су се чланови сабора сложили о то, како да буде и од којих чланова састављен овјеровни одбор. Избор одбора обавише се у сутрашњој сједници, која је заказана за девет и по сахата прије по дне.

Исти дан по подне у 4 сахата буде општи посланички збор. За председника збору изабере се једногласно Стеван Брановачки.

Брановачки предлаже, да се овјерни одбор изабере по сталежима и дијецезама, т. ј. да се бира 10 свјетовњака и 5 од свештеника, а на дијецезе да се при избору узме правичан обзир.

Одлучи се, да се сутра дан сабору за чланове одборске предложе од свештеника: проте Васа Живковић, Ђорђе Бранковић и Никола Беговић и пароси Павле Димић и Дани Јеврић, од свјетовњака д-р Јов. Суботић, Ств. Брановачки, д-р Светозар Димитријевић, Јоса Јорговић, Стајевић, секретар Ђурић, Сарајлија, Иса Павловић, Стефановић Виловски и Јован Пачаре.

За тим се одлучи, да сутрашња саборска сједница буде у 10 сахата прије подне.

На мађистратској згради, гдје је и саборница, више се три заставе: хрватско-славонска, аустријска и њемачка.

П. сједница 17. септембра.

П. — У Карловцима 17. септ. — Пошто патријарх око 10 сахата прије по дне отвори саборску сједницу и изнесе неке поднеске, приступи се к бирању овјеровног одбора. Ради тога сједница се претвори у збор те се на њему поново утврди, који ће бити за чланове изабрани том одбору. Прима се предлог јучерашњег збора и договорно са Томом Стефановићем Вилковским у мјесто њега узме се Никола Чудић. За тим се поново отвора сједница, позову се посланици, да даду своје листиће, на којима су написана имена оних које хоће да се изберу за одборске чланове. Пошто се листићи предаду и сакупе преко одбора за то одређеног, патријарх прогласи изабране чланове. Избор изиђе онако како га одредише оба збора. На сабору бјеше 25 посланика са владицама, а толико се даде и гласова. Сједница се доврши у 11 сах. прије по дне, пошто патријарх објави, да ће се наставити сједнице кад овјеровни одбор буде са својим радом готов што ће се у своје вријеме јавити.

(«Застава»).

Улазак ц. кр. аустр.-угарске војске у новопазарски санџак.

У војничком стану код Пријепоља на Лиму, 15. Септембра 1879.

Преида се мало шта важнога догађа, ипак се мали догађаји нагомилалају тако, да није увијек могуће преко дана ходати а у вечер све побилежити по дужности вјернога војенога крониста. Тако треба истом данас у Пријепољу да се догађаји посљедњих дана у Бањи накнадно јаве.

Око 9 сахата у јутру дође војвода од Виртемберга с Хусни пашом из Прибоја у Бању, да препиру о посљедњу пута од Бање у Нову Варош уреду. Војвода са својим шефом генералнога штаба пуковником Алборијом обилази је на коњу и пјеше у пратњи Хусни паше све позиције између Бање и Кратова. У свакој су се позицији усталили и доста разговарали. Најпослије мораше Хусни паша од наше војске узетом положају сам признати, да никакав други осим узетога не бијаше удесан да наш пут у Пријепоље покрије. При том је ипак остајао Хусни паша академички на војничком гледишту, јер практично држао се је споразумка у Сарајеву учињенога. Тако би се ствар морала дипломатски или једним поретним међународним судом свршити. Ову очевидну намјеру Хусни паше осујети војвода од Виртемберга тијем, што је гордијеки узео, који се бијаше заврзао, пресекао. Војвода држаше се покрића комуникације у Пријепоље, али предузе средство, да се ово покриће отвари караулом, која се има на бањској влиени сазидати. Тим је одвала потреба положаја изнад кратовскога потока и Хусни паша одузе се свака прилика за даље тежице, а њему је наложено да турска војска Бању остави има. Послије расправе пет сахата трајаше ријешено је питање задржавајући одобрене обостраних влада. За тим је прегледао војвода од Виртемберга како турску војску, тако и развалину цркве и топла купалишта у Бањи, којом је приликом благозгодно прихвати обичајну касу од стране турских официра.

Јутрос оде војвода од Виртемберга с турским функционаром из Прибоја у Пријепоље. Пошто је код Бање прошлога дана све уређено и ништа се важнијега очекивати није имало, кренух се и ја из Бање у Пријепоље. Будући пратња војводе и без тога из преко тридесет коњаника састојаше, јахао сам ја сам јер марш у колони не само дуже траје, него и већу пажњу захтијева на вратоломном путу до Пријепоља те би се пажња од дописничкога посла одвратила. Ја сам се за један мали сахат послје војводе кренуо око осам сахата ујутру. Код Бистрице угледих ја војводу од Виртемберга, гдје се са својом пратњом одмара, а и један одјел царске и турске војске, која прва чинише се да чува мост и пазу на пут, који такође из Нове Вароши води, а друга имађаше очевидно да демонстрира демаркације између нас и Турака. Стијена уз коју пут на оној страни Бистрице виду, сачињава обронак планине Златара према Лиму, који је и с друге стране подножјем Бањинске планине тако сужен, да готово изчезава, тако да се с пута ни с мјеста гдје нема дрвета виђети не може. Изисавши на највишу точку пута види се у непосредној близости развалина, која се је с друге стране Бистрице виђела. Она је остатак куле из времена српских царева а народ је зове проклета Јерина. У карти је назначена именом «тврђица» чему су на сву прилику старим тврђинским зидовима подобне околне стијене повода дале. Погледавши натраг види се други знак предјела, Оштик, највиша точка између Кратова и Нове Вароши лежеће Каменице планине к небу уздигнута главни шефера подобна камена пирамида. Њенота природе остала је послје преласка преко потока Бистрице к Пријепољу једнака. Само што се виђаше предјел као обдјелан и живљи и послје коњаничкога пута од пет сахата угледаше се и врвени ћермиди кровови у Пријепољу. Послије даљега по сахата, добох, пошто поток Миљешеву пријеђох у само Пријепоље, које се као доста животног варошица показу, само бијаше мало препуњена турском војском. Од прилике по сахата послје дође и војвода од Виртемберга с пратњом у којој и Хусни паша, да и у Пријепољу узајамне одношаје посаде уреду.

У војничком стану код Пљевља, 16. Септембра 1879. Пошто су обострани положаји код Бање уређени, започет је исти посао код Пријепоља. Војвода од Виртемберга кренуо се с Хусни пашом јуче из Прибоја преко Бистрице у Пријепоље, којом је приликом војводу осим његова штаба само мала коњаничка пратња пратила. Марш је јучер у 7 сахата у Прибоју започет и ишао кроз стан на Лиму код Бање, и то од почетка до свршетка етазом. Пут иде из Бање у Нову Варош. С Пријепољем нема друге свезе изван ове етазе и по тому бијаше тај марш тежак и опасан. Пут вођаше час покрај Лима, час изнад истога преко стијена. Послије путовања од три сахата држан је одмор у Бистрици а послје друга три сахата достигнуто је Пријепоље. Овдје се бијаше прекјуче из Пљевља под генералом Килићем кренута војска с трећим батаљоном Парманифантерије, који из Бање дошао бијаше, и кому се ФМЛ. Кениг придружио бијаше, састала. Трећи батаљон Парманифантерије настани се на десној обали Лима, непосредно уз варош покрај једнога такођер кампирајућег турскога батаљона. Војска јужне колоне под генералом Килићем остаде на лијевој обали. Као што је марширано, тако је и кампирано с набљудавањем свих војничких мјера опрезности. Будући је то и од стране турске војске чињено, то се је често догађало, да су наше и турске страже тијесно једна према другој стајале. При свему томе није се при посљедњу Пријепоља никаква неповољност догодила, а тако остале ноћи између прекјуче и јуче, у који дан у 2 сахата послје по дне дође војвода од Виртемберга и Хусни паша. Као код Бање тако је и овдје с прегледањем положаја започето и на лицу мјеста о обостраном заузећу положаја, о смјештању и обекрљивању наше војске преговори поведени. Околност напие, што се турска војска узтезаше оставити од нас посљеднот подручје, што је с Хусни пашом у Сарајеву уговорено било, чинила је и у Пријепољу неки притисак на народ, тако да се је исти с причувом понашао према наставивању и обекрљивању наше војске. Хвала посредовању војводе уредиле се мало по мало и ови послови. Јутрос се је имало прегледати земљиште у сврху грађења неких фортификација. Послије тога кренуо се је војвода од Виртемберга с Хусни пашом и пратњом. Још прије тога бијаше се батаљон Парманифантерије пут Бање кренуо. У 11 сахата крену се и јужна колона под генералом Килићем у Пљевље натраг. Само 25. ловачки батаљон под командом капетана Гривичића остаје у Пријепољу као стални гарнизон. Генерал Килић ишао је тај дан само до хана Јабуче и доћи ће истом сјутра у Пљевље. Овдје ће генерал Килић исто уређење гарнизонирања, становиња и обекрбе провести имати, као што је у Пријепољу проведено. Турски командант Мустафа-паша показао се ништа ма-

ње него предусретљив, али и сталност генерала Килића јамчи, да ће све у свој ред доћи. Данас послје по дне показао је кајмекам аустријском команданту штације један телеграм по коме се невиди, да ће се расправе наскоро свршити. Али политична турска мјеста склањају се свакад према назорима војничких команданата, као што је и кајмекам у свему на Мустафа-пашу упућивао. Ни овдје није предусретљивост народа оскудјева, а још мање подузимачки дух и воља, да набавку грађе за барке преузму и то не само од хришћанске него и од мухамеданске стране. Међутим овдје ће заустезања нестати, како с Мустафа-пашом на чисто будемо а за то ће генерал Килић сјутра свој први корак чинити. Не треба даље разлагати, да је и у Пљевљу понашање једне војске према другој пријатељско. Турски и наши војници, у колико се могу разумјети разговарају се, гдје год се у вароши сретну. Обострани станови леже један према другому диаметрално, турски на југозападној, а наш на сјевероисточној страни вароши. Зато су поједини виеови од обостране војске заједнички посједнути, чему ће се такођер крај учинити, како генерал Килић одношаје уреди. Будући се ово до два или три дана очекивати има, то ће се до дванаест дана посљедноће одређенога дијела новопазарскога санџака подијелити мирно провести.

У војничком стану код Пљевља, 12. Септембра. Мало прије 4 сахата бијаше, кад нас пробудише. Требао је благовремено у варош уљећи, ипак је још 1 и по сахата трајало, док је за полазак командант дага. Предња стража, једним батаљоном 41. пјешачке пуковније барона Келнера образована, била је међутим до хана бега Селмановића у близост Рашине дошла, док побочне колоне иста војска која и јуче сачињава. Код ловаца налазаше се осим тога једна горска батерија. Пут је водило опет преко камењака, али је био мјестимице бољи него пређашњи. Све је било у најзапетијем очекивању будући се још једнако, при свем увијеравању, од стране наше држаше да ће одпора бити. Тада дође генерал један ординарн офицер с пријавом, да је један турски генерал с десет коњаника на дочек под хан Селмановића дошао. То бијаше Мустафа-паша с кавалеријом, који се побућен нашао бијаше, да лично дође. Исти је поздравно генерала Килића с неколико ријечи у турском језику, на које је наш генерал српски одговорио и које је тумач Тома Хркаловић превео. Затим се је јахало даље у варош, која се јутрећим сунцем обасјана у свој величини с њезиним димњима и минаретима у врло лијепој брдима обкољеној добро обдјеланој равници положена виђаше. Ми етадосмо неколико стотина корачаја пред варош.

Једна почасна сатнија турске војске бијаше овдје намјешћена и такођер кајмекам, стари поштовања достојни човјек с наочарима бијаше у златом везеној униформи на поздрав изишао. Исти је замолио за наклоност према жителству, на што је генералмајор Килић одговорио, да није дошао, да неку религиозну или становничку класу угњетава, него да равна права свијема донесе.

Сад је имао марш кроз варош наређен бити, кад на један нут паша изјави да се то неможе допустити, будући он по заповијести порте са својим батаљоном као посада у Пљевљу остати има. Бригадир изјави истому преко тумача, да расправља с послаником султановим, Хусни пашом турска војска одмах отићи има, да он по заповијести свога цара Његовога Величанства Фрање Јосифа на темељу оних уговора улази, који су између цара и падишаха учињени и да њега ништа задржати неће да издатом заповијести одговори. Мустафа-паша остављао је приговоре, казиваше да непосредну заповијест из Цариграда има, док најпослије признаде, да његове заповијести од валије косовскога вилаета Назиф паше долазе. Он је показивао заповијест, али кад му је казано, да ће тумач исто превести, остави ју опет у џеп.

Тако су трајали ти преговори неко вријеме и чињаше се да немају краја, на против бијаше могућности да с Турском војском до сукоба дође. Тада изјави најпослије генералмајор Килић категорично да га ништа од проласка кроз варош спријечити неће, јер да он ради по налогу цара и султана, да је пуномоћник посљедњег војничку конвенцију потписао, на све да косовски гувернер десет пута друге заповијести издаје, нема он права од падишаха дате заповијести укидати. То бијаше драматична сцена виђети пашу, како се савија да нашу војску од уласка у варош задржи, али бијаше очевидно неурјатно изненађен, кад се на један пут наше побочне колоне на обостраним брдима указаше и горски топови одмах позиције против вароша узеше. У исто вријеме прекиде генералмајор Килић преговоре одмах, остави пашу и нареди марш кроз варош, исто тако су заповијести издате, да се на једном брду стојећа турска редута и војнички стан обколи, иначе да се отоманској војсци почасту указују. Тада се отресе паша на један пут и изјави, да ће одмах

телеграфирати у Митровицу и Цариград ради упутства. Генерал Килић даде истому само у кратко казати, нека чини шта год хоће, али други дан да мора турска војска отићи. Са свирком народне химне пројаха зајим генерал испред намјешћене почастне сатније. Војска је презентирала с чудном точношћу, као што у обће савршеном чудно извршена бише. Затим започе марш кроз варош. На челу бијаше један батаљон од 41. пјешачке пуковније (Келнер), затим један вод хусара под надпоручником Ханриком, затим штаб (код кога и дописници бијаху), горска батерија 2[IV], затим остали батаљони пуковнија 41. и 44 (надвојвода Албрехт), затим одјели товарних коња. С летећим заставима и свирајућом музиком ишло се је покрај турске војске, којој је салутирано. Велика множина народа бијаше се сабрала пред вароши, исто тако и српска школа с учитељима, док једној депутацији свештеника и српских трговаца од наше забрањен бијаше излазак у среташе. Учитељи који управу незнађаху, кому ће викати «живи!» заповијеште дједи да вичу «живи!» просвјета! У исто вријеме је пјевано «многаја лета!» које у овој околини уз свирку генералнога марша особити утисак чинише, и даље ишао у варош и за војском ишао велика множина људи. Чаршија бијаше затворена, али сви људи бијаху на улици, док Хришћани нас симпатичним уклоницама поздрављаху, гледаху Мухомеданци особито озбиљно, али нереди неодо-годи се.

Тако дођосмо на брдо које је надвисило варош гдје се турска редута налази.

У Бивоаку код Пљевља 13. Септембра у 6 сахата у јутро. (Ориг. допис). Баш сад почиње покрет пут Пријепоља а ја ођу да још неколико редака у пошту предам, будући за нама за сада војена пошта још не иде. За полазак одређени су одавде: два батаљона 41. пјешачке пуковније барона Калрена, једна сатнија 44. пуковније надвојводе Албрехта, један вод хусара с изузетком од дванаест људи, који као ордонанције у Пљевљу остати имају, једна горска батерија, санитетски одјел, војено-телеграфски одјел. Побочну заштиту врши опет 25 ловачки батаљон. У Пљевљу остаје 44. пјешачка пуковнија, једна горска батерија, командант штације мајор Стухлик.

Из Прибоја ће у исто вријеме један батаљон у Пријепоље ићи. Пут је на два дана прорачунат, и тако ћемо ми 15. окт. у посљедње мјесто пашалука, које ове године посјетити имамо, доћи. Цијели штаб учествује у експедицији. Војвода од Виртемберга, који је прекјучер овамо дошао, примио је послје по дне турскога команданта Мустафа пашу, који још једнако тврђаше да није упутства из Цариграда примио. Најпослије је споразумљење постигнуто, да турска војска за сада овдје у гарнизону остане, док се ствар између Беча и Цариграда уреди. Војвода од Виртемберга оде у осталом баш сад у Прибој да се тамо с Хусни пашом састане, који је фамозну војничку конвенцију, коју овдјешњи војнички командант не ће да призна, у име султана потписао. На сваки начин имамо ту још интересантних догађаја очекивати.

Опскрба гарнизона одавде ће се обављати. Интендант Мандић закључио је већ с овдјешњим трговачким друштвима набавне уговоре на све могуће предмете и види се тако јака конкуренција, да су већ поједине ствари за једну трећину прешаће цијене изгубиле. Као главно друштво фунгирају три беча и један Србин, који цијелу опскрбу хоће да преузму и за одржање набавних рокова своја добра у вриједности од 50.000 дуката у залогу дају. На овај начин неће привлачење из Сарајева потребно бити. И турске области владају се у овој ствари врло предусретљиво.

Послови уконачења такођер су уређени. Градско поглаварство даје у споразумљењу са жителством 200 кућа што хришћанских, што мухамеданских изпразнити и у овима ће се уреди, штабови, као и један дијел гарнизона настанити. Остали ће се настанити под чадорима. Чадори иду из Чајинча. Као што сам дознао, само 44. пуковнија послје у пашалуку гарнизонирати, а пуковнија 41. да ће у Бању-луку у гарнизон ићи.

Овдјешња српска школа, која је од четири године овамо од стране Турака некад за касариу а некад за болницу употребљавана, од нас ће се за болницу уредити. (А зар се не ће предати Србима за школу? У.)

Данас је бивуак у Пријепоље вдуће колоне на Јабучи.

Х. Ренер.

Политички преглед.

Што је већ од дуже времена навијештено и као свршена ствар емануло, то је истом прије неки дан у потпуној форми и званично извршено. Цар аустро-угарски примио је оставку, коју му је прије ду-жег времена поднио његов први министар, заједнички министар спољашњих послова гроф Андришија Има тринаест година како је Андришија иза Бајета дошао на

ово мјесто са којега данас силази. Наје овдје мјесто, да се критици подвргне његовој дојакошњи рад; то је историја у своје вријеме много беспристрасније учини него што можемо ми, који смо савише обузети погледима и струјама садашњости. Толико стоји да је Андриша као Мађар највише допринио, да улив мађарски у цијелој монархији постане мјеродаван и да се интереси мађарски сматрају данас као *ratio status* у држави. Да ли ће тако и даље остати, то ће вријеме показати. Андриша је прилично за то постао, јер је иза себе оставио у министарству заступника мађарских интереса Калајија, који што се тиче очувања мађарског „престижа“ у монархији неће бити мањи од самога Андриша. Због чега је Андриша одступно, то се управо још незна; званично се наводи да је то учињено ради здравља, но нама се чини да то неће бити баш тако. По нашем мишљењу могу бити само двојаки разлози, доста међу собом несродни, који су Андриша нагнали на оставку, и то: или се мисли у Аустрији унаугурисати политика словенска, с којом Андриша већ као Мађар држи да се не може слагати, или се мисли ићи даље на исток него што је уговором берлинским допуштено, а на то Андриша ни као искрени пријатељ турски ни као један од потписника берлинског уговора не може пристати. Било како му драго, толико је извјесно, да је Андриша својом политиком конзервативну Аустрију, која се до јак најпријатније осјећала у завјетрини тихог *dolce far niente*, извукао на арену политичку, у којој се хоће много живости, окретености и еластичности. Да ли ће се Аустрија на тој арени моћи одржати, то ће најкраће вријеме показати. Андриша, додуше, извукао се лијепо испод сваке одговорности за даље случајеве, који могу снаћи монархију, шта више одступ свој инсценирао је тако вјешто, да га чисто и не видимо како се губи са позорнице, но ипак његово име остаће још за дуго везано са судбином аустро-угарске монархије.

На његово мјесто дошао је барон Хајмерле, дојакошњи заступник аустро-угарски у Италији. За њега се каже, да ће у свему ићи трагом Андришијевим. Баш да би то било и истина, Хајмерле неће и не може бити Андриша.

Парламенти почели су радити у обје половине царевине. Државно вијеће отворено је царском бесједом, коју нам у данашњем листу саопштава бечки телеграм у изводу. Исто отворен је и угарски сабор. Поред ових тих радњи на својим пословима и српски сабор у српјемским Карловцима; д-р Полит је у њему држао знамену једну бесједу, коју у страним листовима налазимо у изводу; ми ћемо је саопштити кад је нађемо у цјелини.

Угарска регниколарна депутација, која је изаслана да обнови финансијско поравнање с краљевинама Хрватском и Славонијом, држала је сједницу, у којој је претресала поднесена јој питања. Депутација ова закључила је, да се не може учествовати у расправу питања о присједињењу војничке Крајине и о финансијским и комуникационим стварима, почем су то питања, која не стоје у вези с финансијским поравнањем.

Инглешки либерални листови врло неповољно пишу о најновијим појавама, које слуте на неко споразумљење и неки савез између Немачке и Аустро-Угарске. Тако „Дели Њус“ доноси један врло оштар чланак против Аустро-Угарске. Ту се међу осталим вели, како је некада цар руски Никола узео под заштити Аустрију на у име њено говорио, а то сад чини Бисмарк још у много вишој мјери. Будалство је што конзервативци инглешки зборе, да данашња спољашња политика Бисмаркова највише вриједности придаје берлинском уговору, и са свим је несмислено, што се повјерење и издање полаже у Аустро-Угарску. „Јер — вели се у истом листу — ако је Турска немоћна и слабуњава, Аустро-Угарска је још више, и ако се Турска назива болестан човјек у Јевропи, онда се још више има разлог да се Аустрија назове болесна жена“.

Францески лист „Солеж“, чији је сурадник имао овај познати разговор с епископом Горчаковым, јавља да ће цар руски ове зиме похитати Францеску. Путовање ово имало би се предузети ради тога, да се царица поведе из Канеса, но не може се мислити а да се и овом путовању цареву, на очиглед толикијем појавима који су у пошљедње вријеме избили на видјело, не припише особити политички значај. Борба новинарска траје још непрекидно, а тада ће се још већма развити, јер ће јој овај пут цара руског дати још више хране. Сад је већ и „Крајц-Цитг.“ који се до јак у Немачкој заузимао за руске интересе, ступио у борбу, и ипак јавља, да већ више нема тројкарског савеза, јер је на његово мјесто ступио савез аустро-њемачки.

Под насловом „Русија и њемачка политика“, доноси берлински „Крајц-Цитг.“

један занимљив чланак, из којег не можемо пропустити а да не извадимо ово:

Кнез Бисмарк знао је добро, да је утакмица између Аустрије и Пруске највећа сметња јединству њемачком и с тога је сву нажбу своју обратио на то, да се та утакмица отклони. Згодан повод томе даде му размирица око Шлезвиг-Холштајна. Бисмарк је истиснуо Аустрију из Њемачке, но тијем није хтио да је уништи, на против он сматра у Аустрији нужно предграђе Њемачке од истока. Он још онда није хтио, као што су многи с војничке стране наваљивали, да ослаби Аустрију. Кашње, приликом састанка тројице царева у Берлину, углављене су ове три тачке као основа споразумљењу:

1. Сва питања од општег јевропског значаја имају се рјешавати заједнички у споразуму ових трију сила;

2. Ако букне устанак на истоку, ваља имати на уму независност вазалних држава и поправку положаја хришћана у ономе дијелу турске царевине, који још преостане Турској;

3. При том ваља под једнако пазити на интересе аустријске као и на руске, при чем је кнез Бисмарк још и то нарочито на уму имао, да Аустрију накнади за губитке њене у Италији. (Ако се по потребом те накнаде слажу с Бисмарком и остали Нјемци, онда се она могла много лакше, без капи крви и без иједног новчића трошка, извести присједињењем једнога дијела данашње Њемачке Аустрији. У.)

Кад је букнуо устанак у Херцеговини и почео се све већма ширити, тада се очекивало, да ће Аустрија заједно с Русијом, она прва у Босни ова друга у Бугарској, навалити на Турску. Но у аустро-угарским парламентима наиђе Андриша на толики отпор, да се није смио усудити да изводи политику, на коју је пристао и на коју се обвезао у Берлину. Премад је кнез Бисмарк потпомагао генерала Сумаркова у његовој мисији у Бечу, ипак заједничка акција руско-аустријска изоста, а ова бивадала Аустрији заповједнички положај на истоку. Прилика је пропуштена била, и Аустрија је то с болом осјећала, кад су Руси иза пада Плевне к зидовима цариградским продирали. Тада је грофу Андришију притекао у помоћ њемачки канцелар. Још 1877 изјавио је он у државном вијећу њемачком, да неутралност Њемачке преостаје, чим се дири у животне интересе аустријске; кад је дакле Русија једнострано и без саслушања својих савезника (који се такође нијесу држали онага што је у Берлину уговорено. У.) почела преговарати на уговору св. стефанском, тада је канцелар у великом свом говору о почетном питању примјетио, да се на парискком уговору од 1856 ништа не може мијењати, док све силе потписнице не пристану на то; он је апеловао на цара Александра, опомињући на оно што је у Берлину на састанку трију царева уговорено, и цар је на то послушао Шувалова, те, по што се још Инглешка уплашила од посланства руског у Кабулу и склопила с турском тајни уговор, којим су поништене све главне позције окружнице Салисберијеве од 1. Априла, тада се дође до берлинског конгреса.

Овим обртом „пансловенска“ партија и кнез Горчаков толико су озлојеђени, да је пошљедњи у једној сједници јавно укорио Шувалова због понуштања и одавде се отпочиње распра с њемачким канцеларом.

Домаће вијести.

Цетиње, 28. Септембра.

— У прошли уторник 25. ов. м., свечано је прослављен на Цетињу и у цијелој Црној Гори рођен-дан Његовог Височанства нашег Књаза и Господара. Још у очи тога дана, у понедељак на вечер, опште величанствено добровољно освјетљење вароши цетињске највјештаваше становницима цетињским да сјутра има освјетљени свечан дан, када је дубљени Господу прије 38 година угледао свијет. Сјутра-дан бјеше све у свечаном руху. Служба божја отпоче, а за њом благодарње, ком су присуствовали Њихова Височанства Књаз и Књагиња са Његовом Свјетлошћу Престолонашљедником и осталијем члановима свијетле владарске породице, цијело дипломатско тијело, државни савјетници, министри, чланови великога суда, остали државни достојанственици и чиновници црногорски и мнозина побожних свијета. Службу је служио Његово Високопреосвештенство г. митрополит Иларион су више свештеника. Иза благодарња ишло се у свијетли двор на честитање, гдје је Његово Височанство у великом салону благовољело прихватили честитања и снисходљиво прозборити по коју ријеч с присутијима. На по дне је био у свијетлом двору објед, а у вече вечера. О вечери мноштво народа покупило се пред свијетли двор, гдје је играло дивно црногорско оро. Нарочито су се у игри одликовали радници црногорски, који раде на путу од Цетиња до Ријеке, те су прилику ову употребили да посвједоче радост своју што виде на ови свечани дан љубљеног Госпо-

дара свога здрав и весела. Радници су играли оро тако живо и одушевљено, као да се нијесу уморили мучнијем радом око прокопавања тврдога камена од јутра до мрака. Нешто је к томе, дакако, допринијела и издашна рука Господара, који је честите своје раднике на тај дан обилно поткрипио напорицом; но у главном је чило срце и добра воља њихова, која им подиже снагу и чини да су виђени и код трудна и мучна посла као и у веселој игри.

— У сриједу по по дне висок један гост походио је нашу пријестоницу, а то је био: Његова краљевска Висоот флм. Војвода Виртембершки, главни гувернер од Босне и Херцеговине. Његова Висоот кренуо је из Котора у сриједу у јутру. На граници црногорској дочекао га је његушки бригадир г. Ђуро Петровић са једним батаљоном војске, која је високом госту при дочеку све војничке почаст учинила и до Његуша га допратила, гдје је војводу поздрављено придјељени му ађутанат Њ. Височанства г. Блажо Петровић. Војвода је одео са пратњом својом у љетњем дворцу Његовога Височанства на Његуше, и ту је обједовао. Иза обједа кренуо је новим путем до Бајица. Ту је дочекао и поздрављен нашим министром унутрашњих дјела г. Војводом Машом Врбицом, који га је одатле до Цетиња допратио. Кад је Војвода Виртембершки био цетињској вароши на догледу, опали са куле цетињске 21 топ. Војвода је лаганим ходом ушао у варош. Уз њега су били с једне стране аустро-угарски министар резиденат г. Темел, с друге стране црногорски министар унутрашњих позлова г. војвода Врбица. Пред њима је јахао ађутанат Њ. Височанства г. Блажо Петровић, а напријед пјешнице ишао је један вод перјаника. Иза Војводе јахали су у пратњи његов ађутанат и секретар аустро-угарске мисије г. кавалер Кучински. Близу велике пјаче, гдје је испред свијетлога двора стојао један батаљон са заставом под командиром Бошковићем, сјакхали су сви с коња, и Војвода упути се к војци. У тај мах командир заповједи „пред преп“, војска узме пушке по команди, Војвода приступи к командиру и узме од њега рапорат, за тијем крене Војвода салутирајући фронтом цијело батаљона до другог краја, који се сврставао баш испред дворца Његове Свјетлости Престолонашљедника, који одређен бјеше Војводи за обитавање. Ту га је на уласку дочекао Његово Височанство наш Књаз, који му пристуни ближе, поздравља га с уробеном му љубазношћу и пружи му руку. Књаз је био окружен својим великодостојницима. Војвода Виртембершки одазвао се поздраву Њ. Височанства изразивши пунијем високоштовањем, и пошом су обична представљења учињена међу присутијима, уведе Њ. Височанство Војводу у приређени му стан, гдје се с њима за мало поразговори и за тијем у двор врати испраћен Војводом до паласка. Војска је на то уз усклик „живио“ кренула се са свога мјеста, и дефиљујући испред свијетлога двора свршила своју службу.

Пошто је Његова Краљ. Висоот Војвода Виртембершки у свом стану мало од пута отпочињу, упути се с пратњом својом у свијетли двор, гдје је Њ. Њ. Височанствима Књазу и Књагињи своје подворење учинио. Иза тога, пошто се Војвода опет вратио усвој стан, примио је и враћао посјете преставника овдашњег дипломатског тијела.

То исто вече, у част високом госту, даван је у свијетлом двору свечан објед на који су имали част бити позвани сви чланови оvd. дипломатског тијела и виши државни достојанственици црногорски. На обједу сједио је Војвода с десне стране Њ. Височанства Књагиње. Иза обједа забављало се у великом салону до 10 ура.

Сјутра дан, пред полазак, благовољно је Њ. Височанство послати Војводи у име одликовања велики крст Данилова реда, на чему је Војвода лично благодарно Књазу отишаши у свијетли двор, гдје се с Његовим Височанством опростио. Војвода је, истим оним војничким почастима одликован и испраћен, кренуо у 6 ура у јутро с Цетиња за Котор.

— Обраћамо пажњу на примјењени поштански распоред, који ће важити за цијелу зиму до свршетка Марта 1880. Морамо рећи да је распоред доста незгодно ушесен због тога, што пошта листна у три дана (понедељак, уторник и сриједу) једно за другим полази, а оставља нас читав четири дана (четвртак, петак, субота и недјељу) на мукама, да не можемо никако дружице нако телеграмом подржавати преписку с ким имамо посла. Тако на пр. на шема, која нам стигну из Котора и преко Котора у четвртак, ми не можемо одговорити чак до понедељника, па Бог зна да ли ће се и на она, те стигну из Котора у сриједу, моћи одговорити истога дана, јер у објави, коју је издала управа књаж. црногорских пошта, не стоји када ће се пошта раздавати на Цетињу, дакле могуће је да би се она, која у сриједу дође, могла раздавати у сриједу по подне, а у том случају морала би писма од сриједе лежати до понедељка, и тек онда би се на њих могло одговорити. Кад се на ум узме, да писма

с Цетиња па до оних мјеста куда се највише пише одавде, требају 7 до 10 дана, онда за једно писмо, које се овдје у сриједу добије, ваља чекати на одговор 11 до 14 дана и обратно, дакле за измјену мисли или извршење пословних наруџбина тамо и амо треба нам 22 до 28 дана, мало не пун мјесец дана! Да ово јак отегоћава живљи рад и промет у свачему, не треба даље доказивати. Не би ли наше министарство унутрашњих дјела могло наћи лијека овом злу?

— Од скоро бави се у ереднијој младој сликар српски г. Буковац, родом из старог Дубровника (Цавтата). Он је и ове године у парискком Салону приказао нову једну слику своју, младо црногорско дјевчице, и одржао је сјајну побједу, јер је његова слика између неколико хиљада другјих, које нијесу уважене, примљена и одабрана била. Г. Буковац дошло је ту своју слику и на Цетиње, и доста ко је види не може сит да је се нагледа. Слика је израђена с толиком вјештином у пластици, с би човјек рекао да можеш ухватити руком поједине јој дијелове, али као да ће се сваки час почети мицати из оквира, што'но ријеч: као да ће проговорити. Сliku је ову благовољело купиити Њ. Височанство, а младом нашем сликару пала је у дио част да наслика портрет Његове Свјетлости Престолонашљедника. Желимо му из свег срца, да на пољу ове лијепе умјетности прослави себе и свој род, а народу нашем да буде с њим дичан.

Књижевне вијести.

На приказ стигле су нам прошле недјеље ове књиге:

Царић, мали календар са сликама за 1880 која има 366 дана. Уређује уредник „Орла.“ Нови Сад. Издање штампарије А. Пајевића. 1880. — Може се добити у књижари Ј. Павловића на Цетињу за 20 новчића комат.

Орао, велики илустровани календар за годину 1880 која је преступна и има 366 дана. Уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић. Година шеста. У Новоме Саду. Издање штампарије А. Пајевића. 1880. — Данашњем броју нашега листа приложен је оглас овога календара, који са своје богате садржине и лијепога украса заслужује да се препоручи. На Цетињу може се добити у књижари Ј. Павловића по 50 новч. комат.

Прво коло пјесам од Јаше. Издао Коста Дера. Нови Сад. Штампарија А. Пајевића. 1879.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 23. Септембра. — Калајија именован за начелника одјељења у министарству иностраних дјела.

БУКУРЕШТ, 23. Септембра. — Изаслани за ревизију устава одбор предлаже у извјештају својем само неке измјене, које не тичу у главно владинога приједла а.

БИОГРАД, 23. Септембра. — Кнез, Кнегиња и Кнез нашљедник стигли амо и примљени од народа с одушевљењем.

ЛОНДОН, 23. Септембра. — Министарско вијеће сазвано за сјутра.

БЕЧ, 25. Септембра. — Сједнице објема комора државнога вијећа отворене правилно. У посланичком дому Чеси положише заклетву без резерве. У господском дому председник Траутмансдорф нагласио, како је до сад државном вијећу био задатак да утврди уставност, а сад ће му бити задатак да се брине за материјалне интересе.

БЕЧ, 26. Септембра. — У пријестонијој бесједи наводи се у уводу, како је уласком посланика из Чешке у државно вијеће учињен знатан корак к помирењу и општој слози. Цар је убјеђен, да ће се и то као и осигурање и општо признање уставности постићи умјереношћу своју партија. Највјештаје да ће се подијети нов приједлог за војску као и за управу Босне и Херцеговине, наглашује како је нужно да се уштедом у управи успостави равнотежа финансијска и да се војни буџет сведе на ополноко калко је нужно за сигурност царства. Мањак у години 1880 ваља да се попуни умножењем прихода. Пошљедњих дана вођени преговори дају назнаке, да ће се трговачки одношаји с Њемачком невољно уредити. Констатију се добри

одношаји са свијема великијем силама. Наглашује се како је сходно уговору берлинском окупирања новоназарског савица у пријатељском споразумјену с портом изведена. Каже се како ће од сад бити задатак влади, да се стара за економске одношаје с истоком. Заврш је тијем, да ће Аустрија свагда бити прибојствити правима и слободама својих земаља и народа.

БЕЧ, 26. Септембра. — Својеручним писмом од данашњег дана цар при-ма са жаљењем оставку, коју му је под-нио Андришија поради здравља, и из-јављује му своје високо признање на од-личним услугама учињеним монархији и кући царској. Цар не сматра никако да је Андришија овим одступом завр-шио своју активност, на против изра-жава своје убојење да ће Андришија свагда шљедовати позиву када цар бу-де потражио његове услуге опробане. — Другим својеручним писмом именује цар Хајмерла за заједничког министра ино-страних дјела и пресједника министар-ског вијећа.

П о з и в.

Како смо ради да уз овдјешњу читаоницу оснујемо и библиотеку, а намјера нам је при том да она буде временом сјемениште за држав-ну библиотеку кад се ова буде уста-новљавала као државни завод, на које надамо се да не ћемо дуго још чека-ти, па како су нам за све то средства слаба и недостижна, то се овајем обраћамо свијема књижевницима, издавачима књига, ученим и књижевничким друштвима, књижарама и сваком родољубу у пространом српском и словенском па и у осталом свијету, који је при-јатељ нашем просвјетном напретку, да ако се нађе у кога која књига за-лишна, нека би имао доброту сјетити се оскудије у свему Црне Горе а мно-го жељне просвјете и умнога напрет-ка, па нека нам пошаље ту књигу на дар библиотеци наше читаонице, на чему ће му ова бити пуно благодарна.

Цетиње, 28. Септембра 1879.

УПРАВА ЧИТАОНИЦЕ.

Јавна благодарност.

Господину Николи Франчићу, као скупићу и дароватељу, за тијем г. Н. М. Мурзаковићу, г. професору Ус-пенском, г. учитељу Бенету и г.ђи Лизипчевићки, сви из Одесе, који су имали доброту послати библиотеци наше читаонице на дар 64 комата разноврсних књига, нека је овим путем у име потпи-сане управе као и у име свијех чланова читаонице велика благодарност изречена.

Цетиње, 25. Септембра. 1889.

Управа читаонице.

О Г Л А С.

Штампарија Ј. Павловића

у Сремским Карловцима

снабђивена са два ручна преса, пријелим прибором штампарским и су 50 цевата разноврсних слова, старијих и новијих, по-највише ћирилицких, може се купити за 1200 фор. а. вр.

Штампарија је згодна за какву мању варош.

Ради даљих услова ваља се обратити или самом имаоцу штампарије на Цетиње, или Кости Павловићу трговцу у Сремским Карловцима.

(1—5.)

!! Чуј, види, на се чуди !!

Разне предмете од британског сребра, што смо их примили из једне масалне енглеске фабрике, продајемо по сваку цијену или боље рећи

скоро за бадава

За готов новац или уз наплату о-биљежене цијене дајемо свакоме слиједече предмете за четвртину од праве вриједно-сти и то:

6 комада жлица за јело и 6 жлица кафених најфиније врсте, прије 6 фор. сад 1.75 н.
6 комада ножева са енглеш-ким сјечивом и 6 виљушача, свега 12 ком., прије 12 фор., сад 2.80 н.
1 ком. кутлача, прије 4 ф., сад 90 н.
1 комад кутлача за млијеко, прије 3 фор., сад 60 н.
6 ком. рашљица најфинијих, прије 4 фор., сад 70 н.
Ван тога елегантни чираци од пара 1 фор. — 1.50. — 2 фор. — 2.50. — Служавника по 50 н. 75 н. 1 фор. 1.40. — Кандлица за кафе или чај по 2 фор. — 2.50. — 3 фор. — 4 фор. — Кутја за шећер по 2 фор. — 2.50. — 3 фор. — 3.50 — 4 фор. — Карфиндла по 2.50. — 3 фор., 3.50, — 4 фор. — Чашица за јаја по 20—30 н. — Шоља за чорбу са слу-жавником 1.80, — 2.20, — 2.75. — Цје-дила за чај по 25 н., — 35, — 45, — 55 новч. — Сланика по 50—60—70—80 новч. — Кутјаца за бибер по 40—50—60—70 новч. — Клешица за шећер по 30—40 60—70 новч.

За чудо јефтино

За фор 6.65 н. добијају се слиједехи 40 комада:

6 ком. ножева са енглешким сјечивом
6 ком. виљушача од једног парчета
6 ком. жлица за јело
6 ком. жлица за кафе
6 ком. раштлова
1 ком. кутлача за чорбу масивна
1 ком. кутлача за млијеко масивна
6 ком. вијеторија служавника енглеш-ких фино дизелираних
2 ком. свијетљака салонских

40 ком. Сви ови предмети су од

најфинијег британског сребра са марком: „Echt Britannia“ снабђивени, вјечито бијели и без разлике од правог сребра кроз 25 година, што се и гарантује.

За доказ, да овај мој оглас

није обмана

обвезујем се овим јавно, да ћу све натраг примити, што се неби допало. Ко дакле жели да добије доброг и солидног есена без преваре, нека се обрати на

L. NELKEN,

Britannia-Silber-Depot Wien

VI. Mariahilferstrasse N.ro 45.

Нека се сваки пожурји са наруџби-ном, пошто ће скоро бити све продато. (3—4)

ПОШТАРСКИ

ЗИМЊИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта, од данас до свршетка Септембра 1879.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетња у понеђељак, у уторак и у сриједу. Пре-давање до 10 н по ура у јутро.

Долази из Котора у уторак, сриједу и четвртак. Раздавање у 8 ура у јутро, ако пароброд стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетња у неђељу у 5 ура у јутро. Предавање у су-боту до 5 ура по подне.

Долази из Котора у понеђељак, разда-вање у 12 ура у подне.

Канцеларија је сваки дан отворена од 8 ура до 11 у јутро а од 3 до 5 по подне.

Цетиње, 20. Марта 1879.

Управитељство

Књ. црногорске поште.

О Г Л А С.

НОВЕ КЊИГЕ

КОЈЕ СЕ МОГУ ДОБИТИ У

Књижари Ј. Павловића

НА ЦЕТИЊУ:

ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ ф. — 60 нов.
ПЈЕСМА КОСОВСКОГ БОЈА — 30 „
ПЈЕВАНИЈА Змај-Јована Јо-вановића св. П. дивотно из-дање — 80 „
„ св. П. обично издање — 50 „
ИСТОРИЈА умнога развића Јевроне од Дрепера 1. 50 „
ИСТОРИЈА Српског народа од Мајкова 1. — „
САМОГЛЕД, или Погледи на свијет и на Бога 1. 34 „
ПЈЕСМАРИЦА мала — 10 „
СРПСКЕ ПЈЕСМЕ јупачке — 10 „
ДИЈЕТЕ на Алинма — 50 „
STORIA DEL MONTENEGRO del Cavaliere Milakovich 2. 15 „
CORSO completo della lingua serbo-croata da G. Cobenzl 2. 15 „
Quelques jours en DALMATIE et au MONTENEGRO par M. Neyrat 30 „

ХОМОЉЕ од Драгашевића . . . — 60 „
НАУКА О ЧУВАЊУ ЗДРАВЉА . . — 30 „
EIN KAMPF UM'S RECHT. Beitrag zur Lösung der orthodoxen Kirchenfrage in Bosnien-Herzegovina . . . — 60 „
ПУТОВАЊЕ ПО СРБИЈИ . . . ф. 1. — „
НАЧЕЛА ВОЈНЕ ГЕОГРА-ФИЈЕ — 68 „
УЧЕЊЕ ФРАНЦЕСКОГ ЈЕ-ЗИКА 2. — „
МАЛИ ДЕКЛАМАТОР — 25 „
НОВЕ ФОТОГРАФИЈЕ Кња-за Николе, Књагиње Миле-не, Књаза Милана, Књагиње Наталије, Милетића по . . . — 20 „
KLETKA NEVJERE, roman od Fedora Brestova 1. 10 „
DONNINA, roman od Farine 1. — „
DAN NA MADEIRI od Man-tegazza — 68 „
SIDONIJA, roman, napisao Daudet 1. — „
ČUVAJ SE SENJSKE RUKE, historička pripovijest, na-pisao August Šenoa . . . — 68 „
ILIJINA OPORUKA, pripovi-jest, napisao August Šenoa . . . — 60 „
КУЋА као васпитаоница . . . — 68 „
РЕФЛЕКСИ МОЗГА од И. Сеченова — 68 „
ПРИПОВИЈЕТКЕ из старог и новог завјета превео Ђ. Даничић — 58 „
СВЕТО ПИСМО у великом формату 2. 68 „
СВЕТО ПИСМО у мањем формату 1. 68 „
ПЈЕСМЕ МИРЗЕ ШАФИЈЕ (у тврдим корицама од јухте) 6. — „
ПЈЕСМЕ ЛАЗЕ КОСТИЋА (у тврдим корицама од јухте) 5. — „
КИРИЛИЦА ЈЕ И ХРВАТ-СКО ПИСМО или: „Опет заблуђеном хрватском па-троти од А. Вучковића . . . — 10 „
СТВАРНИ ДОМАЊИ УЧИ-ТЕЉ. Цјена књига за здраве и болесне, за старе и младе, за сељаци и варошане. Написао, сабрао и приредио В. Пелагић . . . — 58 „
ПУТОВАЊЕ ПОКЛОНИКО-ВО с овог свијета на онај други, описао Јован Бу-њан, с енглеског превео Чедомил Мјатковић . . . — 68 „
БОГАТ и СИРОМАХ од Хоф-мана — 25 „
СРПСКИ ПОКРЕТ у јужној Угарској — 60 „
ПОЧЕТАК СРПСКЕ ДРЖА-ВЕ, написао др. Тоша Не-дељковић — 10 „
ПОСТАНАК ЗЕМЉЕ, од Ст. Недељковића — 10 „
ХИЉАДУ и ЈЕДНА НОЋ, I, II, III, IV, V. св. — 20 „
ПОЛОЖАЈ и ЗАДАТАК ФИ-ЛОЗОФИЈЕ од Михаила В. Вујића — 60 „
ТОПЛОТА и ЖИВОТ, напи-сао др. Луј Бихнер . . . — 40 „
ПАНЪ ХАЛЯВСКИЈ, сочи-нење Гр. Т. Квитки-Основья-ненко 3. — „
ЗИМЊЕ ВЕЧЕРИ, написао М. Ђ. Милићевић 1. 20 „
С ДРИНЕ НА НИШАВУ, од М. П. Шапчанина — 60 „
РАТНА ПЈЕВАНИЈА о најно-вијој борби српско-црногор-ској против Турака — 20 „
СТАРИНЕ од Старице Нова-ка, написао Јоксим Новић Оточанин — 50 „
МОЛИТВЕНИК у слоновој кости . . . 14. — „
„ у злату повезан 12. — „
„ у финој кадији 10. — „
„ у кадији 6. — „
„ у кожи 4. 50 „
ДЈЕЛА СЛАВНИХ ЉУДИ, од Ј. Шарића — 30 „

С л и к е

Добили смо ове недјеље велик избор лијених уљем израђених слика свака са великим златом опточеним оквиром.

Цијена је свакој оваковој слици 3 цекина царска.

Слике су ове:

Никола I. Књаз црногорски. Св. Распетије.
Мајка божја Св. Саво.
Св. Никола (попреје).
„ Ђорђија на коњу. „ Стеван.
„ Петка. „ Марко.
„ Петар и Павле. „ Михаило.
„ Часне вериге. „ Лука.
„ Кузмо и Дамјан „ Андрија.
„ Срђ и Вахкије. „ Илија.
„ Кирјак. „ Тројица.
„ Ђорђија пјешак. „ Тајна вечера.
„ Димитрије „ Васкрсеније Лазара.
„ Василије „ Костадин и Јелена.
„ Богојављење „ Страхњ Бан.
„ Јован „ Краљвић Марко и
„ Успеније Богородице „ Муса Кесерија.

Антикварско одјељење.

Под овим насловом отворили смо у нашој књијари једно одјељење, у које се налазе књиге старе, већ разрезане и чи-тане. У овом одјељењу купују се и про-дају књиге од те руке, обично испод њихове првашње цијене, но у изузетним случајевима, ако се нека књига врло ри-јетко налази а има вриједност велику било по садржини било по својој старини, она се купује и продаје много вишом цијеном.

Ко дакле има књига старијих на продају, може нам понудити да их купимо. За сад имамо у нашем антикварском одјељењу ове књиге:

ЉЕТОПИС за 1873, 1872, 1871 и 1870
О СЛОБОДИ од Цона Ст. Миља
ОПСАДА ФИОРЕНЦИЈЕ 5 комада
ИСТОЧНО ПИТАЊЕ и СР-БИЈА од Ђ. С. С.
ШКОЛА и ЖИВОТ од С. Поповића
РАТНА ПЈЕВАНИЈА о нај-новијој борби српско-црно-горској I. II.
ПРАВОСЛАВНАЈА ЦРКВА ВЪ ДАЛМАЦИЈИ од Н. Попова
ОБЛИЦИ СРПског ЈЕЗИКА од Ђ. Даничића I. ком. II. ком.
ПРИМЈЕРИ СРПско-СЛА-ВЕНског ЈЕЗИКА од В. С. Караџића
BIBLIOGRAFIJA HRVAT-SKA dio I.
ПРАВИТЕЛСТВУЈУЋИ СО-ВЈЕТ СЕРБСКИ од В. С. Караџића I. II.
ДИКА ЦРНОГОРСКА од С. Милутиновића
ИСТОРИЈА ЦРКВЕ СРБСКЕ од Н. Беговића
СРПско-ДАЛМАТИНСКИ МА-ГАЗИН књига XXX. I. II. XXVII.
АРХИВ ЗА ПОВЈЕСНИЦУ ЈУГОСЛОВЕНСКУ књига VI. VII.
МАРКО АВРЕЛИЈЕ цар рим-ски од Д. Матића
ЗАКОНИК КЊАЗА ДАНИЛА РАДИШУ БОГ ПОМАЖЕ од Миловића Павлиновића
БАШТОВАН од Павла Бибића
МАНИФЕСТ КОМУНИСТИЧ-КЕ ПАРТИЈЕ
СПОМЕНИЦИ СРПСКИ од 1395 до 1423 од Меда Пудића
ПРИРОДА И РАЗУМ ЈУГОСЛАВЕНСКЕ ТЕЖЊЕ LE RIVOLUZIONI D'ITALIA di L. C. Chassin
АДОЛФ ДИСТЕРВЕГ М. Ђ. Милићевића
ИСТОРИЧКО КАНОНИЧКИ ПОГЛЕД на установљење нове српско-румунске ми-трополије, отворена књига др. Свет. Милетићу I. II.
ПУТНИЧКА ПИСМА од Звор-ника до Крушевца од Ђ. М. Милићевића
УЗРОЦИ И ПОШЉЕДИЦЕ ФРАНЦЕСКЕ РЕВОЛУЦИ-ЈЕ од М. Немковића I. II.
СРПСКА НАРОДНА ШКОЛА од С. Поповића
МАРКА ТУЛИЈА ЦИЦЕРОНА ПУТНИЧКЕ ЦРТЕ од Вла-дана Ђорђевића
РУКОПИСИ ДУБРОВАЧКИ XV. и XVI. II. књига
НЕКОЛИКО ЧЛАНАКА Све-тозара Марковића
КРАТКИ ЦРКВЕНИ УСТАВ ХИГИЈЕНА или наука о здрав-љу од М. Јовановића
ОБРАНА ПРАВОСЛАВИЈА од Ј. Вукадиновића
ZVONIMIR kralj hrvatski od J. Subotića
COSMOS pop lare spiegazi-one dei fenomeni naturali омлади. КАЛЕНДАР 1869
ЛЕНОСАВА и ЊЕНО ГУБИ-ЛИШТЕ од Јос. Подградског
ЈЕТАСТВАНИЦА М. Фрач-ковића
ВИЛА ОСТРОЖИНСКА од Угјешеновића
МАГАЗИН од 1868
СРПСКЕ НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ. Књига пета, у којој су пје-сме јупачке новијих вре-мена о војевању Црногора-ца. (Са свијем нова) . . . ф. 2. — „
ŽENIDBA ALEKSANDRA ALEKSANDROVIĆA, pre-stolonasljednika ruskog 1866. Spjevao Savo M. Martinović . . . — 20 „

У државној штампарији.